

Remissvar - Etableringsboendelagen - Ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända (SOU 2025:35)

Ert diarienummer: A2025/00455

Region Sörmland har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Etableringsboendelagen – Ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända.

Sammanfattningsvis vill Region Sörmland framföra att det är bra att kommuner får ekonomisk ersättning för kostnader som uppstår i samband med att nyanlända får stöd och insatser på grund av ålderdom, sjukdom eller funktionshinder.

Region Sörmland lämnar härmed följande synpunkter:

4.4.2 Ersättning till kommuner för ekonomiskt bistånd, stöd och service samt hälso- och sjukvård

Det är viktigt att barnets bästa beaktas för att gynna familjeåterförening och tillgänglig vård när vårdbehov finns hos barn. Idag är det lång väntetid i många regioner för att få komma till exempelvis barn- och ungdomspsykiatri (BUP). För att beakta barnets bästa anser Region Sörmland att även undersöka regionens kapacitet vid anvisningar.

9.2.1 Nuvarande ordning

I det nuvarande systemet saknas möjlighet att överskrida de beslutade kommuntalen. För att en familjeåterförening ska kunna ske när det saknas utrymme inom beslutat kommunal krävs därför att det är möjligt att omfördela inom ett län och att länsstyrelsen beslutar om nya kommunal.

Region Sörmland anser att det är viktig att inkludera barn och ge förtur vid anvisningar och att ledtiden från uppehållstillstånd till anvisning blir kortare för ärenden som inkluderar barn.

Det också viktigt att inkludera barnets vårdbehov och regionens kapacitet. Om regionen inte har kapacitet för att ge barn med stort vårdbehov vård, kan barnet hälsa försämrats och integrationsprocessens försvåras och förlängas. För att gynna barnets integrationsprocess är det viktigt att se alla faktorer som påverka integrationen.

Region Sörmland vill betona vikten av ett helhetsperspektiv vid anvisningsförfarandet gällande barn.

18.5.1 Förtur i anvisningsförfarandet

Utredningen föreslår att ärenden som inkluderar barn ska ha förtur vid anvisningar (se avsnitt 9.5.2). Förslaget bör bidra till att ledtiden från uppehållstillstånd till anvisning blir kortare för ärenden som inkluderar barn. Det bör i sin tur bidra till att barns integrationsprocess kan påbörjas snabbare.

Hur mycket kortare ledtiden kan bli är svårt att uppskatta. Det beror på flera faktorer, exempelvis variationer i sammansättningen av de som söker asyl och Migrationsverkets arbetssätt.

Region Sörmland vill betona vikten av att regionen involveras i diskussionen när nyanlända med stort vårdbehov anvisas till en kommun, för att säkerställa att regionen har kapacitet och beredskap att ge den vård som patienten har behov av.

Många regioner har idag ekonomiska svårigheter och många patienter med stort vårdbehov. Köerna till operation/behandling är långa. Om patienter inte får vård i tid kan patientens allmänna tillstånd försämrast.

Långa väntetider till vård och behandling kan leda till konsekvenser för patienter, såsom försenade diagnoser och behandlingar. Att få vänta länge på vård kan påverka såväl den fysiska som psykiska hälsan negativt. Nya symptom kan tillkomma under väntetiden och följsjukdomar hinna att utvecklas.

18.7.5 Övriga myndigheter

Region Sörmland vill framföra att det är viktigt att vid anvisning till kommun/region ge nyanlända information om hur hälso- och sjukvården fungerar i Sverige.

18.9 Konsekvenser

Region Sörmland bedömer att förslaget att kommuner tillämpar tidsbegränsad boende kommer att leda till att många nyanlända kommer att få svårt att hitta egen bostad efter att tiden med etableringsboende har löpt ut. Det kan skapa psykisk ohälsa hos nyanlända och regionen kanske inte har kapacitet för behandling. Många riskerar att bli hemlösa och risken för att drabbas av sjukdomar kan öka.

18.9.5 Ingen ökad tilldragning av asylsökande till Sverige

Betänkandet föreslår att det ska införas en tidsbegränsad rätt till etableringsboende. I det nuvarande systemet finns ingen motsvarande

reglering. Kommunerna är dock skyldiga att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. I praktiken erbjuds de nyanlända en bostad i och med att de blir mottagna i kommunen. Hur länge den nyanlände får hjälp med boendet varierar dock. Vissa kommuner tillämpar en tidsbegränsning och andra erbjuder ett långsiktigt boende. Förslaget innebär att tidsbegränsningen blir enhetlig bland kommunerna.

Rätten till ett etableringsboende skulle kunna öka tilldragningen av asylsökande till Sverige. Rätten är dock tidsbegränsad och precis som i dag kommer många nyanlända ha svårt att hitta en egen bostad efter att tiden med etableringsboende löpt ut (se avsnitt 18.3).

Region Sörmland vill betona vikten av att få information från Migrationsverket om de kommuner/regioner som har mottagandecenter, återvändandecenter och förvar kommer att få lika många anvisningar/nyanlända som de kommuner/regioner som inte har mottagande center, återvändandecenter och förvar.

Regioner behöver också ha information från Migrationsverket om antalet kvotflyktingar som anvisas till kommun/region för att kunna utföra Hälsoundersökning.

Bilaga 3.

Antal nyanlända som omfattats av en anvisning enligt bosättningslagen 2023, fördelat på kommun

Kommun	Antal	Antal per 100 000 invånare
Burlöv	0	0
Båstad	4	25
Dals-Ed	0	0
Danderyd	16	49
Degerfors	0	0
Dorotea	1	43
Eda	6	71
Ekerö	15	52
Eksjö	0	0
Emmaboda	3	33
Enköping	5	10
Eskilstuna	0	0
Flen	0	0

Gnesta	5	43
Katrineholm	0	0
Nyköping	10	17
Oxelösund	1	8
Strängnäs	7	18

Bedömning

Region Sörmland bedömer att i det fall förslagen genomförs, så ska kostnadsökningen kompenseras av staten i enlighet med finansieringsprincipen. Region Sörmland vill betona vikten av att få ekonomisk ersättning för exempelvis hjälpmedel som nyanlända behöver ha i samband med utskrivningen från sjukhuset.

REGION SÖRMLAND

Christoffer Öqvist (M)
Regionstyrelsens ordförande

Magnus Johansson
Regiondirektör